

Ho ɲun nɛi vɛahɛ na ɔ o Poole tɛara nɔn ho Korɛnte kɛrɛtɛwa kuure yi

Vɛahɛ tɛarɔ ɲuhɛ

O Poole lɛ yɛa wiokaa tɛara ho vɛahɛ na kà nɔn ho Korɛnte kɛrɛtɛwa kuure yi. Sàni ò o tɛa ho, à bɛn ɓa ɓui ɓa tɛahɛ lá pà a Poole mu ɓio le o yɛnɔn o Yeesu *Krista tonkaro.

Ká a Poole màhá tɛara ɓa yi, á zéenia mí ɓio yahó làa ba. O le mí wa ɓa ɓuenɔuen, á wi à ɓa ɓini wé sɛ.

O nɛn-yáni zéenia ɓio ɔ o lò bonnáa, làa ɓio le Dónbeenɛ sɛenianaá wo (1.1-11). Hã bɛn-zàwa na wi orɛn làa ba pàahɛ ɔ o bía dání yi, á zéenia le lé o Yeesu nɔn le ɲii mí yi à mí ɲi ɓa zeñ wán. O Poole vɛahɛ ɓui yi ɔ o zá làa ba, ɛɛ ká ho vɛahɛ na kà yi ɔ o le mí sɛi wan làa sòobéɛ ɓio ɓa tà yèrɛmáa mi yilera lè mi wára ɓio yi (1.12–7.16).

O Poole le ho Korɛnte kɛrɛtɛwa wé hén mí nini à wéráa mu hãmu sɛeni ho Zeruzalɛmu kɛrɛtɛwa na lé ɓa ɲi-khenia (8–9).

Ho vɛahɛ mu lii véeni, ɔ o Poole zá làa ɓia le o yɛnɔn le Dónbeenɛ tonkaro, á zéenia le ɓa ɓio yí bon (10–13).

Le tɛɛni

¹ Mu lé ínɛn Poole na le Dónbeenɛ lè mí sɛi ɓio á wó là a Yeesu Krista tonkaro, lè wán za Timotee á wee tɛeni ɓa kɛrɛtɛwa kuure na wi ho Korɛnte lóhó yi ho Akayii kɔhɛ yi. Wa mún wee tɛeni ɓia ɓio sã le Dónbeenɛ yi na wi ho kɔhɛ mu ɓuenɔuen

yi ² Le wàn Maá Dónbeenĩ lè wa Núhũso Yeesu Krista wé mu sãamu làa mia, à na ho hээрà mia.

O Poole wee dé le Dónbeenĩ b́arákà

³ Le le khòoníi à b́io śĩ wa Núhũso Yeesu *Krista b́àn Maá yi. Wón na lé o maá na źĩ le màkárí, á wee hení wa śĩa f́ééé. ⁴ O wee hení wa śĩa le lònbee na wee ýi wɛn búenb́úen yi, b́era a na à warén b́èn dàní d́ĩn b́ũn wán à henínáa b́ĩa lò wee be śĩa, à ɓa ýi le śi-heb́úee na warén wa b́eere ýi le Dónbeenĩ ćón. ⁵ Mu bon, làa b́io śii á le lònbee wee ýiráa wɛn dà kh́ĩ o Krista b́io yi, lé làa b́ũn śii á le śi-heb́úee na wa wee ýi le Dónbeenĩ ćón o Krista pánká yi á wa wee ýi puuní. ⁶ Hen ká wa lò wee be, se lée b́era a na à mí ýi le śi-heb́úee, à mún ḱání. Ée ká wa ýi le śi-heb́úee, se lée b́era a na à minén mún ýi le à bè yi dàní láráa le lònbee dà-kéní kéní na warén wee lá. ⁷ Mí siadéró le Dónbeenĩ yi á wa láa yi binbirí. B́io mí páanía le lònbee yi làa wɛn, á wa b́èn mún źĩ le mí mún páanía le śi-heb́úee na wa ýi yi làa wɛn. ⁸ Mu bon, wàn zàwa lè wàn hínni kèrètíewa, wa ko wa zéení b́io sá wɛn ho Azii ḱõhũ yi làa mia. Wa lá le lònbee b́ĩn làa sòobéé. Le lònbee mu b́ènt́ĩn wó herera wa wán f́úaa wa yàá lá máa dàní le. Wa yàá lá wee leéka le le máa ká wɛn. ⁹ Wa b́ènt́ĩn lá wee leéka le ɓa à b́úe wɛn. Lé b́ũn nɔn á wa ýi dó wa śĩa waten yi à wa dó h́ã le Dónbeenĩ na wee vèení ɓa ńi-hía yi. ¹⁰ Le Dónbeenĩ lé d́io kánia wɛn b́ũn húmú so śii yi, á le pá à b́ĩn ì kání wɛn. Mu bon, wa láa mu yi le le pá wé è kání wɛn. ¹¹ Minén mún séení wɛn lè mí fióró. Lé b́ũn á à na ká mu sãamu na wa à ýi ɓa c̀èrèè fióró pánká yi, á ɓa nùpua c̀èrèè á à bè yi á à déráa le Dónbeenĩ b́arákà wa b́io yi.

O Poole kh́ĩnía mí vɛenĩ yi

¹² Bɔ wa sia wee zéeni làa wen lé bɔn wa sia wee wa bɔ yi, mu lé bɔ wa wee bua lè waten ho ðimíjá yi lè mu húaaràmu, lè le yi na wee ce, ðio wee lé le Dónbeení cón, sònkú bɔ wa buan lè waten minén ðání yi. Mu yí wó lè há sánia bè-zúminí pánká, ká mu wó le Dónbeení sãamu pánká yi. ¹³ Mu bon, wa vónna na wa wee túa na mia á wa yí máa túa bè-vio búí yi ká mu yínɔ́n bɔ mi wee kàrán làa bɔ mi wee jí há yi. Í láa mu yi le mi ì jí bɔ wa túara wéréwéré. ¹⁴ Mi ðin yí já bɔ kà búenbúen: Mi dà à zãmaka wa bɔ yi, làa bɔ á warén mún ò zãmakaráa mi bɔ yi nònzoñ na wa Núhúso Yeesu ù buen yi.

¹⁵ Í láa bɔn yi. Lé bɔn nòn á ì lá wi à ì buee lé mi cón vé, bèra a na à mi séení mi há cúa-jun. ¹⁶ Mu bon, ì lá wi à ì buee ðin mi cón vé à buennáa hen ho Maseduana yi. Ká ì bínía, á ì tɛn buee ðin mi cón à mi séení mi à ì ðan varáa ho *Zudee kòhú. ¹⁷ Bɔ á ì bía le ì wé kà à mu yí wó so wee zéeni le ì láa yi mía le? Hen ká ì le ì wé bɔ, à ì so wé mu là a jini jun bànso bɔ síi le, yia wee tà ho ũuu ho zuia ká ho yĩró ò le bùeé lòn nùpue na yí zú Dónbeení le? ¹⁸ Le Dónbeení na máa wé yèrémá mí jii lé ì seéràsò. Há jii-cúa na wa wee fɛɛ na mia yínɔ́n ũuu làa bùeé. ¹⁹ Le Dónbeení Za, o Yeesu Krista, yia á ínén là a Silivɛn là a Timotee bía bɔ nòn mia jii-cúa yínɔ́n ũuu làa bùeé. Mu bon, o jii-cúa lée ũuu mí ðòn. ²⁰ Orén lé yia lé ho ũuu na wee zéeni le bɔ búenbúen na le Dónbeení dó mí jii le mí ì wé lé ho tũiá. Lé bɔn nòn á lé orén Yeesu *Krista mu á wa wee bè yi à tàráa wa amiina à dérása ho cùkú le Dónbeení yi. ²¹ Lé lerén nòn á warén làa mia wee ðan fára ðin wa páaníló là a Krista yi. Lé lerén mí

bɛɛre hueekaa wɛn, ²² á bò mí flimini wán. Le dó mí Hácírí wa sía yi, à zéení le bïo le dó mí jii le mí ì na wɛn á le è wé máa khí.

²³ I wee báa mu jii wán le Dónbeenĩ yahó á à dé ì mukānĩ ì na mu bïo yi, le bïo nɔn á ì yí bínía yí buararáa mi cǎn ho Korɛnte yi, lé bïo á ì yí wi à ì bóoní mia. ²⁴ Wa yí wi à wa kíkǎ mia à mi dé mi sía, lé bïo wa zū le mi sīadéro o Krista yi fára tīna, á wa wi à wa séení mia bèra a na à mi sía wa.

2

¹ Awa! A ì wáa le ì máa buen mi cǎn lé bïo á ì yí wi à ì tīn véení mi yiwa. ² Ká ì véení mi yiwa, á lé ba yén wáa dà à wéé ì sīi, bïo á bīa dà à wéé ì sīi lé bán á ì véení yiwa. ³ Lé bǔn nɔn á ì túararáa ho vūahǔ mu. I lá buara mi cǎn ho pǎahǔ mu yi, á mi bïo lá à véení ì yi, ká minén lé bīa nɔn lá ko mi wéé ì sīi. Mu bon, ì bɛntīn láa mu yi le ká ínén sīi wan, á minén búenbúen sía mún ñ wa. ⁴ Pǎahǔ na á ì wee túa ho vūahǔ mu, ká ì hácírí yáara fúaa ì yàá wá hǎ yèn-ca-poa. Bïo á ì túara ho yi yínɔn à véení mi yiwa, ká ì wi à mi zūn le ì wa mia làa sòobéɛ.

O Poole séra dia nɔn bīa wó khon làa wo yi

⁵ Yīa wó khon làa mi mi tīahǔ á yí véení ínén ì dòn yi, mu lé mi búenbúen á bǎnso véení yiwa. Bùéé yàá, ì bīa dà ì níi wán, mu lé ba búí mi tīahǔ á bǎnso véení yiwa. ⁶ Wón nùpue so á nùpua cèrɛɛ mi tīahǔ á záráa, á bǔn wáa à yí o. ⁷ Hǎ làa na kà wán á mi sɛn mu día na a yi à hení a sīi, bǔn mía ó o yi ì vá dàkhíina, á yilera à yáa. ⁸ Bǔn bïo yi á ì wee fio mu mi cǎn le mi zéení mu na a yi wéréwéré le mi wa a. ⁹ Mu bon, ì túara ho vūahǔ mu à loínáa le

mi wee bè bïo á ĩ bía nɔn mia yi le. ¹⁰ Awa! A ĩ wáa à bïo bïo kà à na mia: Hen ká mi wé séra nùpue bè-kora díá nɔn wo yi, á ĩnén mún nè sén mu ù díá á à na bânso yi. Ká ĩ lá ko à ĩ sén bïo búí díá na a búí yi, á ĩ ì sén mu ù díá á à na a yi minén bïo yi o *Krista yahó. ¹¹ ĩ wé è wé mu bèra a na ò o *Satāni yí yí sée mi wán, lé bïo á bïo ó o wi ò o wé á wa zū.

O Poole khon o Tiite yi ho Torowaasi yi

¹² Bïo á ĩ vaá dān ho Torowaasi lóhó o Krista bín-tente bueró bïo yi, á ĩ mɔn ò o Núhúso héra ĩ tonló sáró wōhú. ¹³ Ká ĩ yi pá wee dè, lé bïo á ĩ yí yú wán za Tiite bín, á bún lé bïo nɔn á ĩ dórāa ho Torowaasisa mu cāa wé se, à ĩ wà buara ho Maseduana kōhú wà bueé loń le ĩ yí o hen le.

Wa wee fāa hā fūna o Krista pánká yi

¹⁴ Εε ká mi le wa khòní le Dónbeenĩ, lé bïo á le wee dí wa yahó à fáarāa hā fūna fέεε wa páaníló là a *Krista bïo yi. Le Dónbeenĩ wee dīn wa wán à zéenināa o Krista à 6a nùpua zūń wo hā lùà búenbúen yi. O zūńló mu ka lòn sāmu na sí á wee bènbén fè hā lùà búenbúen. ¹⁵ Mu bon, wa ka lòn bïo na sāmu sí na ó o Krista wee na le Dónbeenĩ yi, bía kánía làa bía wee vīníní mīten tīahú. ¹⁶ Bía wee vīníní mīten cón á mu ka lòn sāmu na wee na mu húmú, ká bía kánía cón á mu bèn ka lòn sāmu na wee na le mukānĩ binbirĩ. Yīa yāá dà à sá hón tonló so lée wée. ¹⁷ Ba nùpua cèrèε wee bue le Dónbeenĩ bionĩ à càráa mu bïo, ká warén yí máa wé làa bán bïo síi. Le Dónbeenĩ tonkaa wɛn, á wa wee hén wa yiwa à sárāa hā tonkaa mu tonló le yahó wa páaníló là a Krista bïo yi.

3

Le pʌanii finle ton-sáwá bïo

¹ Wa so wi à wa tɪn zéení waten làa mia le? Tàá wa so màkóo wi à wa ɓua vūahū na wee zéení làa mia le ɓa tonkaa wɛn mi cɔn làa bïo ɓa ɓúi wee wéráa mu le? Tàá wa bïo le mi túa ho ɓúi na wɛn à wa ɓua vaa zéenínaa waten lòn-veere yi le?

² Minén mi bæere ka lè mi lé ho vūahū na túara wa sía yi á ɓa nùpua búenbúen wee kàrán à zūr. ³ Mu bon. Minén mi bæere lé ho vūahū na ó o *Krista túara á kàrafáa wɛn. Ho yí túara lè le dèe na ɓa wee túaraa ho vūahū wán, ká ho túara lè le Dónbeenĩ na wi féee Hácírí. Ho yí túara huee wán, ká ho túara ɓa nùpua sía yi. ⁴ Wa wee bïo kà, lé bïo wa láa le Dónbeenĩ yi o Yeesu Krista pànká yi.

⁵ Wa yí máa leéka le ho tonló mu wa dà à sá lè wa kùrú pànká. Lé Le Dónbeenĩ wee na à wa dàñ wéráa mu. ⁶ Lé lerén non á wa dàrna wóráa le pʌanii finle ton-sáwá. Dén pʌanii finle so yí yú mí pànká ho làndá na túara yi. Le yú ho le Dónbeenĩ Hácírí pànká yi. Ho làndá na túara wee wé à ɓa nùpua hí mu hómú binbirĩ, ká le Dónbeenĩ Hácírí ɓèn wee wé à ɓa nùpua yí le mukānĩ binbirĩ.

⁷ O *Mɔyiize làndá hía túara hā hue-pɛnɛnwà wán.* Ho pāahū mu yi á le Dónbeenĩ cùkú juiíkaa làa sòobéé, fúaa o Mɔyiize yahó wee juiíka ho cùkú mu bïo yi. Bïo ó o Mɔyiize yahó juiíkaró yí máa mía mí cúee, ká a *Isirayele zàwa yí dàrna yí lora ho yi lé bïo ho wee juiíka dàkhíina. Ká hón làndá so na wee na ò o nùpue hí á zéenia le Dónbeenĩ cùkú beenĩ kà síi, ⁸ á le Dónbeenĩ cùkú beenĩ mu bïo so khíi máa poñ bñn ká mu lé le

* **3:7** Mi loñ Léró vūahū (Exode) 34.27-35

Dónbeenĩ Hácírí wee sá mí tonló le? ⁹ Wa zū le ho lándá tonló na vaa véenii á dà à sɛnín a nùpue nùhũ á cùkú wi. Ká mu ka kà, á ho tonló na wee na ò o nùpue téréen so cùkú máa keń máa poń bũn le? ¹⁰ Wa yaá dà à bío le ho cùkú na yánkaa wi wãa yí máa mi, lé bĩo á hĩa hã laà na kà wán á bèn po po horén. ¹¹ Mu bon, ká mu bĩo na hĩa khĩ á cùkú wi, se bĩo wee keń bĩn féeε cùkú bèn ñ poń bũn cùkú.

¹² A bĩo wa dó wa sĩa wee lòní ho cùkú mu, lé bũn nɔn wa poní sɛnkaa kúaará wee bíoráa. ¹³ Warén yí máa wé là a Mɔyiize bío, wón yánkaa pon mí yahó yi lè le nín-kéní, bèra a na ò o Isirayεεle nĩpomu yí mi ho cùkú na máa mía véró o yahó mu wán.† ¹⁴ O Isirayεεle nĩpomu hácírí fù yí dà máa nĩ le páanii kĩnle vɔnna bíoní na wee kàrán na ɓa yí. Hàrí ho zuia á mu pá ka lè ɓa pon mí yara yi lè le nín-kéní mu. O nùpue páaníló là a *Krista lé bũn mí dòn wee wé à le nín-kéní mu hén lén hã yara yi. ¹⁵ Mu bon, hàrí ho zuia ká a Isirayεεle nĩpomu wee kàrán o Mɔyiize vɔnna à ɓa máa zũn hã ɓàn kúará. Mu ka lòn nín-kéní na pon ɓa sĩa yi. ¹⁶ Ká yĩa tà a Nùhũso bío à le nín-kéní mu hén lén o yahó yi. ¹⁷ O Nùhũso na bío bíá lé le Dónbeenĩ Hácírí. O Nùhũso Hácírí hĩa wi lahó na yi à hón lahó so nùpua keń mítén. ¹⁸ Warén ɓúenɓúen na á nín-kéní yí pon yara yi á wee loń mi a Nùhũso cùkú làa bío ó o nùpue wé mináa mí yahó ho zùɓalén yi bío síi. O cùkú mu wee nuiĩka wa wán. O Nùhũso na lé le Dónbeenĩ Hácírí á wee wé à wa wé yèrémá ká wa wà, à keń là a bío síi, à cùkú wé dé wán féeε.

---

† **3:13** Mi loń Léro vūahũ (Exode) 34.33-35

4

O Poole yi tèera mi bàra le Dónbeenì tonló sáró yi

¹ Le Dónbeenì lè mí tentemu á kàràfáa ho tonló mu wɛn. Lé bɛn nɔn wa yí máa tèé wa bàra ho sáró yi. ² Wa yí máa sà waten wéráa bïo, á pǎ hã n̄yi-wará díá. Wa yínɔ́ n̄i-khàwa, á wa mún yí máa dé yèrémáló le Dónbeenì bíon̄i yi. Ká wa wee zéení ho t̄iá poni bïo wéréwéré. Wa wee wé kà sii le Dónbeenì yahó bèra a na à ɓa n̄pua ɓúenɓúen z̄n̄ le wa lé ɓa húaaràwa. ³ Ká le bín-tente na wa wee bue á kúará sà yi, se lé bía wee v̄í á le kúará sà yi c̄n. ⁴ Bán n̄pua so yí z̄ le bín-tente kúará lé bïo ó o *Satāni na wee dí mí béen̄i ho ðim̄já yi, á wee wé à ɓa háciira máa ðàn mu kúará z̄n̄ à dé mí s̄ia le Dónbeenì yi. Ba yí máa mi le bín-tente mu khoomu n̄uikaró. Bɛn na wee zéení a *Krista cùkú. ⁵ Mu bon, wa yí máa bío waten bïo ká a Yeesu Krista na lé o N̄uh̄so lé ȳia á wa wee bue bïo. Warén wa bæere lé mi ton-sáwá o Yeesu bïo yi. ⁶ Le Dónbeenì yánkaa bía: «Le mu khoomu keñ le t̄ibirí lahó yi». Lerén lé ðio mún wó á mu khoomu wi wa s̄ia yi, à wa z̄n̄náa le cùkú bïo na wee mi a Yeesu Krista yahó yi.

⁷ Bɛn bè-been̄i so wi warén na ka lòn s̄ia na má lè ho córó yi, bèra à na à ɓa n̄pua z̄n̄ le ho ðànló na ɓàn sii m̄ia wee lé le Dónbeenì c̄n, ká ho yí máa lé warén c̄n. ⁸ Le lònbee lè mí síwà wee yí wɛn, èé ká le màhã yí yú sée wa wán. Wa yiwa wee dè, èé ká wa háciira màhã pá yí yáara. ⁹ Ba n̄pua wee n̄in̄i wa s̄anía, èé ká le Dónbeenì yí pǎ wɛn yí díá. Ba wee lùiorá wɛn, èé ká mu yí máa yáa wɛn. ¹⁰ P̄nna

ɓúenɓúen ká ɓa wee cà wa ɓúeró yahó làa ɓio ɓa wó wó ɓóràa o Yeesu, bèra a na à le mukāñi binbirĩ na ló a Yeesu cón à mi wɛn wéréwéré. ¹¹ Mu bon, wa wi le mukāñi yi. Εε ká ɓa wee cà ɓa ɓúe wɛn pònna ɓúenɓúen yi o Yeesu ɓio yi. Bũn wee wé bèra a na à le mukāñi binbirĩ na ló a Yeesu cón à mi wa sánia na dà à hí yi. ¹² Lé ká sii á warén wee zàanínáa wa mukāni pònna ɓúenɓúen yi, bèra a na à le mukāñi binbirĩ na ho pànká mia.

¹³ Wa páanía le siidéro dà-kéni yi. Mu ka làa ɓio mu túararàa le Dónbeenĩ bíoni vūahũ yi le: «ĩ bía lé ɓio á ĩ dó ĩ sii.»* Awa, á warén mún dó wa sia làa bũn sii, lé bũn non á wa mún wee bíoràa. ¹⁴ Wa zũ le yia vèenia o Nuhũso Yeesu lé wón mún ñ vèeni wɛn, lé ɓio wa páanía là a Yeesu. O ò páani ì fé wɛn làa mia yòò bàrá mí cón. ¹⁵ ɓio wee wé ká ɓúenɓúen lé minén ɓio yi, bèra a na à ɓa nùpua cèrɛɛ wé yí le Dónbeenĩ sãamu ká ɓa wà. Ká mu wó ká, á ɓa nùpua na à dé le Dónbeenĩ bārākà á à dé ho cùkú le yi, á wé è dé wán.

Wa khii yi hã sãnia bè-fla

¹⁶ Lé bũn non á wa yí máa tèeràa wa bàra. Hàrí ká wa sánia pànká wee tĩ yi ká ho wà, á wa hácíri flamu bũn wee dé wán ká mu wà lè hã wizooní. ¹⁷ Le lònbee na wee yí wɛn hã làa na ká wán na khii vé á máa tèe lè ho cùkú beenĩ na wa khii yí, hón na máa vé máa mi. ¹⁸ Warén yí máa cà mu ɓio na wee mi. ɓio yí máa mi lé ɓio wa wee cà. Lé ɓio á ɓio wee mi yí máa mía, ká mu ɓio na yí máa mi bũn wi bĩn féɛɛ.

* **4:13** Mi loñ Lení vūahũ (Psaumes) 116.10

5

¹ Wa zū le ká le wizonle na wa sǎnía na lé wa mànákáwa zíní yáara, á le Dónbeenĩ ì na hǎ sǎnía wa nǐ-kéní kéníwà yi ho wáayi. Hǎn mànákáwa zíní so na á nùpue níi yí wó á à keń bín féeε. ² Bǐo kà wán á wa yiwa wee vá lé bǐo wa wee cà mu lè wa sòobée à le Dónbeenĩ na hǎ sǎnía bè-fla mu wen ho wáayi. ³ Ká wa yú hǎn sǎnía bè-fla so, á wa mànákáwa máa wé bǐo na wee héεka mí bírí á yí yú sǎnía. ⁴ Mu bon, Bǐo wa wi hǎ sǎnía na ka lòn zíní yi á wa yiwa wee vá, á lò wee be. Wa yí le le Dónbeenĩ fé wa sǎnía mí dòn, ká wa wi à le wé hǎ làa bè-fla, bèra a na à hǎ sǎnía na à keń bín féeε à zo hǎ bè-kía na à hí lahó. ⁵ Le Dónbeenĩ mí beεre lé dǐo wíokaa wen bǐn bǐo yi. Le nǎn mí Hácírí wen à zéeni le bǐo le dó mí jii le mí ì na, á le è na máa khí. ⁶ Lé bǐn bǐo yi á wa yí máa tée wa bàra, ká wa jǎn zū le bǐo wa wi ho tá wán, á wa dǎní nǎyi là a Núhúso.

⁷ Mu bon, bǐo wa wee ɓua lè waten á wa wee wé héha làa bǐo wa dóráa wa sía le Dónbeenĩ yi, ká mu yínǎn bǐo wa wee mi lè wa yǐo bǐo yi. ⁸ Wa sía hereka, á mu mún lá à wé sí wen à wa lé ho dímíjǎ na kà yi à vaa keení a Núhúso nǐsǎní. ⁹ Hǎrí à wa keń ho dímíjǎ yi, tàá à wa lén vaa keení a nǐsǎní, se bǐo wa màkóo wi yi lé ho wé bǐo sí a yi. ¹⁰ Lé bǐo wa ɓúenɓúen ko à wa khíi vaa dǐn o *Krista yahó ò o cítí. Ká wa wó mu bè-tente tàá ká wa wó mu bè-kora, ó ò sàání wen á à héha làa bǐo wa nǐ-kéní kéní wó ho dímíjǎ yi.

Wa lè le Dónbeenĩ bǐnía sí o Yeesu pànká yi

¹¹ Bǐo wa zū a Núhúso kǎnbii jǐhú, á wa wee bánbá à ɓa nùpua tà ho tǔiá poni. Le Dónbeenĩ zū

wɛn binbirɛ, á ĩ wee leéka le minén mún zũ mi mi sɛa yi. ¹² Wa yí máa cà à wa zéení làa mia le mi ko mi tà wa bɔ. Bɔ mí sɛa á à waráa wa bɔ yi lé bɔn wa wee cà, bèra a na à mi dàní bío sɛ bɛa wee yòní mɛten bɔ ɓa karáa dǎní yi, ká bɔ ɓa sɛa yi á ɓa yí máa loń. ¹³ Ká lé bɔ wa wee wé lòn khéerowà, lé le Dónbeenɛ yahó á wa wee wéráa mu. Ká lé bɔ wa wee wé lòn nùpua na júná wi bɛn, bɔn lé minén bɔ yi. ¹⁴ O *Krista waminɛ pànká ɓàaa wa wán. Wa láa mu yi le orén lé o nùpue nǐ-kéní na húrun ɓa nùpua ɓúenɓúen bɔ yi, á le Dónbeenɛ cǎn á wa ɓúenɓúen páanía húrun làa wo. ¹⁵ O húrun ɓa ɓúenɓúen bɔ yi bèra a na à bɛa yɔ wi lua wé yí wé bɔ sɛ ɓa yi, ká ɓa wé wé bɔ sɛ yɛa húrun ɓa bɔ yi, á vèera.

¹⁶ Lé bɔn bɔ yi, á wa wáa yí máa loń ɓa nùpua làa bɔ wa wee mi làa ba à héha lè mu nɔpomu. Hàrí ká wa yánkaa wee loń o Yeesu yi làa bɔn bɔ, á hǎ laà na kà wán á wa wáa yí máa loń wo yi làa bɔn.

¹⁷ Hen ká a nùpue páanía là a *Krista, se wón ɓànsò lée nǐ-finle. Mu bè-kɛa wáa khíina, mu bɔ ɓúenɓúen wáa wó bè-fla. ¹⁸ Bɔn ɓúenɓúen lé le Dónbeenɛ wó mu. O Krista pànká yi, á le wó á warén làa de bɛnɛa sɛ, á ho tonló na á le le wa sá, lé ho wé à bɛa ká mún wé sɛ làa de. ¹⁹ Mu bon, o Krista pànká yi, á le Dónbeenɛ nɔn le nɛi à ho dímɛnása làa de bɛnɛa wé sɛ. Le wáa yí máa loń ɓa nùpua ɓúenɓúen bè-kora yi. Le le wa bío na ɓa nùpua na ká yi le ɓa bɛnɛa wé sɛ làa mín.

²⁰ Awa, á wa lé o Krista tonkarowà, á wee lá le bióni o Krista yèni yi. Á mu ka lè mu lé le Dónbeenɛ mí bæere dɛn wa wán á wee bíoráa làa mia. Wa

wee 6ón6óní mia o Krista yèni yi le mi díá le le Dónbeenĩ làa mia bíní wé sí. ²¹ O Krista yí wó mu bè-kohó yí mɔn, à le Dónbeenĩ síinía a jùhũ lòn bè-kora wéro bïo síi warén bïo yi, bèra a na à wa wé 6a nùpua na téréna le Dónbeenĩ yahó wa páaniló làa wo bïo yi.

6

¹ Lé kà síi á warén na lè le Dónbeenĩ páanía wee sá, á pá wíokaa wee hení mu na mia, le mi yí díá le le Dónbeenĩ sãamu na le wó làa mia bïo wé kãamáa. ² Lerén lé ðio bía mu kà síi:

«Ho pãahũ na mu ko yi,

á ĩ jí ũ floró.

Ho kãniló wizonle zoñ,

á ĩ 6ueé séení fo.»*

Awa, ho pãahũ na wa wi yi lé ho pòn-tente, ho zuia lé ho kãniló wizonle.

³ Wa yí wi à wa wé bïo 6úi na hĩa na ká wa à wé è khe lè 6a nùpua, lé bïo wa yí wi à nùpue woon yáa wa tonló yèni. ⁴ Bïo wa wee sá 6úen6úen yi, á wa wee zéení le wa lé le Dónbeenĩ ton-sáwá. Wa wee hĩ wa sía le lònbee lè mí síiwà, lè le yi véé yi, ⁵ ho haró yi, ho kàsó yi, le lònbee na wee yí wɛn 6a zãamáa níi yi, hã ton-he6úaa sáró yi, mu dãmu fòoró lè le hĩni yi. ⁶ Wa 6uan waten lè le yi na wee ce, á zũ le Dónbeenĩ, á wee jĩ wa yiwa, á wayika. Le Dónbeenĩ Hácírí wi làa wɛn, wa wa 6a nùpua lè wa sía 6úen6úen. ⁷ Wa wee wé mu lè ho tũíá poni bíonĩ na wa wee bue le Dónbeenĩ pánká yi. Wa wee wé bïo téréna, bũn ka lòn fio sía na wa wee firáa lè wa zúkúso, á mún wee paráa waten yi. ⁸ Ba

* **6:2** Mi loń Ezayii vūahũ 49.8

nɔpua ɓui wee dɛ ho cɔkɔ wɛn ká ɓa ɓui bɔn wee yáa wa yɛni. Ba ɓui wee khòoní wɛn, ká ɓa ɓui wee là wɛn. Ba wee bío le wa lé ɓa sabín-fũaalowa, ká wa ɓon wee mí ho tũíá poni. ⁹ Ba wee bío le nɔpue woon yí zũ wɛn, à ɓa nɔpua ɓon zũ wɛn. Ba nɔpua yèn-dání yi, á wa ka lè wa húrun, à wa ɓon yĩo wi lua. Ba wee beé wa lò, ká ɓa màhá máa búe wɛn. ¹⁰ Hàrí ɓio ɓa wee véení wa yiwa, ká wa sía pá wee wa féεε. Wa lé ɓa nĩ-khenia, ká wa ɓon wee wé à ɓa nɔpua cèrèε wé ho náfòró ɓànsowà. Wa ka lòn nɔpua na dèε ɓui mía, à mu ɓio ɓúenɓúen ɓon ɓio sã wɛn.

¹¹ Minén Korɛnte lóhó kèrètɛwa kuure, wa héra wa yiwa á bía wéréwéré non mia. ¹² Wa yí pá le wa máa wań mia, minén lé bía yí tà yí wa wɛn. ¹³ I wee bío làa mia ka lè mi lé í zàwa: Mí mún wań wɛn làa ɓio wa waráa mia.

Le tibirí lè mu khoomu yí dà máa páani

¹⁴ Bía yí dó mí sía o Yeesu yi bè-wénia mi yí páani yi làa ba. Mu bon, mu ɓio na téréna lè mu ɓio na yí téréna dà à wé kaka à páaníaa? A mu khoomu lè le tibirí so dà à páani le? ¹⁵ O Yeesu *Krista là a *Satāni so dà à páani ɓio dà-kéní yi le? Yia dó mí síi o Yeesu yi làa yia dó mí síi o Satāni yi yilera so dà à wé dà-kéní le? ¹⁶ Lé le páani yén yáa wi le *Dónbeenĩ zĩ-beenĩ lè hã wɔnna pãahú? Mu bon, mi so yí zũ le warén lé bía lé le Dónbeenĩ na wi féεε zĩ-beenĩ le? Mu ka làa ɓio á le bíaràa mu kà síi:

«Í ì kɛní ɓa tãahú,
 í ì vará làa ba,
 í ì wé ɓàn Dónbeenĩ,
 á ɓa à wé í nĩpomu».

17 Lé bɛn bɛo yi ó o Nùhúso bíaráa bɛo kà:

«Mi lé ɓa tʃahú,
mi yí páaní làa ba.
Mi yí dā bɛo na tun hùúu,
á ɪnén á à tà mi bɛo.

18 ɪ ì wé mìn maá,
á minén á à wé ɪnén zà-hínni lè ɪ zà-báawa.
O Nùhúso na dà mu bɛo búenbúen lé wón te mí ɲi-
cúu.»†

7

¹ Wàn zàwa na á ɪ wa làa sòobéɛ, bɛn bɛowa so búenbúen á le Dónbeenɪ dó mi ɲii le mí ì wé. A bɛo mu ka kà, á mi le wa ceé wa sáníá lè wa yiwa. Mi wa ɓua waten, à bɛo sɪ le Dónbeenɪ yi, à wé kɛnbi le.

O Poole yi véɛ yèrémáa wó le sɪ-wɛɛ

² Mi wañ wɛn! Wa yí wó yí khon làa nɪ woon, wa yí yáara a ɓúí bɛo, wa mún yí tò a ɓúí wán. ³ ɪ yí bía bɛn à sɪnínáa mi ɲúná. ɪ yàá lá bía mu le wa ɓèntɪn wa mia làa sòobéɛ. A wa yɪo wé lua, tàá à wa hí, se wa pá wa mia. ⁴ ɪ ɓèntɪn láa mia, ɪ sɪi wan mi bɛo yi làa sòobéɛ. Le lònbee na wee yí mi búenbúen á ɪ sɪi here yi, á wee zámaka.

⁵ Mu bon, bɛo wa ɓueé dɔn ho Maseduana, á wa yí yú wúrnà, le lònbee lè mí sɪiwà yú wɛn hen. Ba nùpua wee pɪ wa bɛo à kán wɛn, wa yilera hɔn yí kará lòn-kéní ⁶ Hen ká a nùpue bàra tò, à le Dónbeenɪ bɪnɪ hení a sɪi. O Tiite ɓuenló wa cɔn lé bɛn á le dɪn wán heníanáa warén sɪa. ⁷ Mu yàá

† **6:18** Mi loɪ Levii nùwá vūahú (Lévitique) 26.12; Ezekiyɛle vūahú 27.37; Ezayii vūahú 52.11; Ezekiyɛle vūahú 20.34; Samuwɛle ɲun nii vūahú 7.14; Ezayii vūahú 43.6

yínɔ́n bǔn mí dòn. Bǐo ó o Tiite ɓueé bía á mún henía wa sía. O bía nɔn wɛn le mi henía mí sǐi, o le mi sía vá làa sòobéε à mi bǐnǐ mi mi, le bǐo mi wó làa mi khǐna á bǐnǐa yí sǐ mia, le mi henía ǐ bǐo. Bǐo á ǐ ná bǔn, á ǐ sǐi wíokaa wan.

⁸ Hàrí ká ho vǔahǔ na á ǐ túara nɔn mia á véénia mi yiwa, á ǐnén mu yí máa vá yi. Mu lá dà à vá mǐi lé bǐo á ǐ zǔ le ǐ véénia mi yiwa ho pǔn-za dèε yi, ⁹ εε ká ǐ màhá sǐi wan há làà na ká wán. ǐ sǐi yí wan bǐo á ǐ véénia mi yiwa bǐo yi. ǐ wee zámaka lé bǐo mi yiwa vá há wén-kora na mi wó bǐo yi, á pǎ há día. Le yi-véε na yú mia ká, lé le Dónbeenǐ wǐ à mu wé làa bǔn, bèra a na à mi sía cǐ mi wén-kora mu bǐo yi à pǐ há. Ká mu wó ká, se wa vǔahǔ mu túaró yínɔ́n bǐo na wa wó khon làa mia. ¹⁰ Ká a nùpue yi wee vá lé bǐo mu lé le Dónbeenǐ sǐi bǐo, à dén yi-véε so wé ò o yèrémá mí yilera le mí wára, lé bǔn wee na à le Dónbeenǐ kǎní ɓànsò. Dén yi-véε so sǐi bǐo máa vá wɛn. εε ká le yi-véε na màhá ka làa ɓia yí zǔ le Dónbeenǐ yi-véε bǐo sǐi, á wee ɓua a nùpue varáa mu húmú yi. ¹¹ Mu bon, mi yiwa na wee vá lé bǐo mu lé le Dónbeenǐ sǐi bǐo, á mi wǎa loń bǐo wó mia bǐo ká wán. Mi loń bǐo mi nɔnnáa miten, á yilera ɓúenɓúen yèrémáa. Mi wee bío sǐ miten yi làa sòobéε. Mi wee zéení bǐo ká wán le mi yí wa mu bè-kora. Mi wee cǐi mi sía mu bǐo yi. Bǐo lá dà à yí mia mu bǐo yi á mi yàá zǎna. Mi sía vá à mi bǐnǐ mi mi, á mi wǐ à mi bǐnǐ wé le Dónbeenǐ sǐi bǐo, ká mi bé yǐa wó mu bè-kohó. Mi zéénia mu bǐo cèrèε yi le mi níní mǐa bǔn ɓiowa so wéení.

¹² Ká ǐ túara ho vǔahǔ nɔn mia, se mu yínɔ́n yǐa wó khon bǐo yi, á mu mún yínɔ́n yǐa ɓa wó khonnáa bǐo yi. ǐ túara ho bèra a na à bǐo mi

nɔnnáa miten wa bïo yi à bïo zūń wéréwéré le Dónbeenĩ yahó. ¹³ Lé bűn bïo yi á wa yúráa le sí-hebúee.

Mu bon, mu yàá yínɔń bűn mí dòn á wa sía hã bïo yi. Wa mún wee zãmaka bïo ó o Tiite síi wan bïo yi, lé bïo mi búenbúen hńina a síi. ¹⁴ I khòonía mia o Tiite yïo yi, á bïo ó o van mi cńn bńnía, á mi bèn yí dó nĩyio miĩ. Bïo á bïo wa wee bïo búenbúen lé ho tũíá ponináa, lé làa bűn á bïo wa khòonía làa mia o Tiite yïo yi mún wóráa ho tũíá. ¹⁵ Bïo ó o buara mi cńn á mi buan wo se. Mi bò a bioní yi lè le sòobée lè le kẽnbi. Hen ká a leékaa mu, ò o wíoka wań mia. ¹⁶ I wee zãmaka lé bïo á ĩ láa mia mu bïo búenbúen yi.

8

Mu hãmu cãló bïo

¹ Wàn zàwa lè wàn hĩnni, wa wi mi zūń bïo nɔn le Dónbeenĩ wóráa mu sãamu lè ho Maseduana kèrètíewa kuio. ² Ba lò bon làa sòobée, ká ba sía bènťin pá wan làa sòobée. Ba khon binbirĩ, èe ká ba màhá wó mu hãmu cèrèe le Dónbeenĩ tonló sáró bïo yi. ³ I lé mu bãn sèéràso, ba wó bïo ba dà wee wé, ba wó mu miten á yòó puunía lé bïo mu sí ba yi. ⁴ Ba flora mu wa cńn á henía, le wa día le mí dé mí níní à sèenínáa ho Zeruzalɛmu kèrètíewa kuure. ⁵ Ba wó mu á dà bïo wa lá wee leéka wán. Barén nɔn miten le Dónbeenĩ yi, á ba día miten nɔn wɛn làa bïo mu sínáa le Dónbeenĩ yi.

⁶ Lé bűn bïo yi á wa le ho cãló tonló mu na ó o Tiite lá búakáa mi cńn ò o wíoka sá à tiĩ jii. ⁷ Mi síadéro lè mí bioní yi, mi bïo zūńló lè miten naló yi, lè le waminĩ na mi yú wa cńn, bűn búenbúen á

mi dó mi sòobéé yi, á wó mu sese. Lé kà síi á mi sòobáaráa miten sáráa ho cǎló tonló na kà.

⁸I yí máa kíkǎ mia. I wi à ì zéení bǐo ɓa kèrètíewa kuio na ká wóráa làa mia, bèra a na à mi dàń zéení le mi wa bǐa ká bǐo bon. ⁹Lé bǐo mi zú wa Núhúso Yeesu *Krista sǎamu na ó o wó nɔn wen bǐo. Orén na mu bǐo búenbúen wi níi yi, á díá búń búenbúen ò o tà mu khemu yi mi bǐo yi. O wó kà síi bèra a na ò o khemu mu wé mia lè ho nǎfòró ɓànsowà mi sía yi.

¹⁰I wi à ì bǐo bǐo á ì wee leéka ho cǎló mu dǎní yi: Bǐo mi wó á se, minén lé bǐa zenín lé ɓa nín-yání nùpua na tà ho bǐo, á lé minén mún nín-yání wó ho. ¹¹Hǎ laà na kà wán á mi tíí ho tonló mu níi. Bǐo mi fù sòobáa miten á tà mu, lé làa búń à mi pá wé sòobáráa miten à sá ho tonló mu vaa tíí níi. Mi wé mu làa bǐo mi dàráa mu. ¹²Lé bǐo ká mi sòobáa miten á nɔn bǐo le Dónbeení yi, á le è tà à fé bǐo wi mi cǎn, ká le máa loń bǐo mía mi cǎn. ¹³Mi yí leéka le ì wee sèení bǐa ká lònbee làa mia bèra a na à ɓarén vǔń ká minén lò be. Bùéé, ì wi à mi màní.

¹⁴Hǎ laà na kà wán á mi bǐo wi cèrèè á mu sǎaaní à mi wé hǎ bǐa khon. Ká nònzoń na minén ɓèn khon à ɓarén bǐo wi boo, á ɓa à hǎ mia. Ká mu wee wé kà, búń ká mi màa. ¹⁵Mu ù wé làa bǐo mu túararáa le Dónbeení bióní vǔahú yi: «Yia yú ho díńló cèrèè á yí yú yí puunía, á yia yí yú bǐo na boo á bǐo ɓúi mún yí fòora yi.»*

O Tiite lè ɓa ɓúi varó ho Korɛnte yi bǐo

¹⁶Wa wee dé le Dónbeení bǎrákà, dén na wó ó o Tiite sòobáa miten mi bǐo yi làa bǐo warén wó làa

* **8:15** Mi loń Léró vǔahú (Exode) 16.18

bũ. ¹⁷ Lé bïo á bïo wa le o Tiite va mi cǎn ó o tà. Mí lahó yi ó orɛn miten lé yïa yáá henía mí bini varó mi cǎn bïo. ¹⁸ Wa wáa à tonka a Tiite mu lè wàn za na ɓa kèrètɛwa kuio ɓúenɓúen wee wíoka yèni le Dónbeenĩ bín-tente bueró bïo yi. ¹⁹ Mu yínɔn bün mí dòn, ɓa kèrètɛwa kuio lé bïa léra wàn za mu ò o wé bè làa wɛn wa varáa yi. O wee bè làa wɛn à sáráa ho cǎló mu tonló na wee dé ho cùkú o Núhũso mí bæere yi, á mu wee zéeni le wa wi wa wé bïo se. ²⁰ Le minka wári mu á wa wé è pa bïo bèra a na à nùpue yí bío khe na wɛn le ɓuaró dǎní yi. ²¹ Lé bïo wa wi à wa wé bïo se o Núhũso yahó lè ɓa nùpua yahó. ²² Wa mún ñ pání ì tonka wàn za ɓúí làa ba. Pònna cèrɛɛ wa lora a, á mɔn ò o wee sòobá miten le Dónbeenĩ tonló sáró yi. Hã laà na kà wán ó o yáá wíokaa wee na miten ho tonló mu yi á po bïo lè ho yahó lé bïo ó o láa mia. ²³ O Tiite wón làa mi léera ho tonló yi, wa pánía wee sá à séenínáa mia. Ká bïa á à bè mìn làa wo bán lé ɓa kèrètɛwa kuio tonkaa ɓa mi cǎn. Ba tonló wee dé ho cùkú o *Krista yi. ²⁴ Ká ɓa ɓueé dǎn mi cǎn, à mi zéeni làa ba le mi wa ɓa, à ɓa kèrètɛwa kuio na tonkaa ɓa à zún le bïo wa wee khòoní mia bïo yi á ɓèntín léé tũia poni.

9

Le Dónbeenĩ wa yïa wee há mu bïo lè le sï-wɛɛ

¹ Mu yáá ka lè mu jùhũ mia à ì túa ho vūahũ na kà na mia ɓa kèrètɛwa kuure séenii mu dǎní yi. ² Lé bïo á ì zū bïo mi sòobáaráa miten ɓa séeniló bïo yi. I sïi wan mi bïo yi á wee bío na ho Maseduana kèrètɛwa yi hen le «Ho Akayii kèrètɛwa wi ɓa séeni ɓa kèrètɛwa kuure na wi ho

*Zudee yi. Ba yàá búakáa wee wíoka miten mu bïo yi hàrí zenìn». Ká ho Maseduana kèrètɛwa mún já mu, á 6a cèrèe wíokaa nɔn miten le séení mu bïo yi. ³Ɛε ká í màhá à tonka wàn zàwa mu mi cǎn bèra a na à bïo nɔn wa khòníanáa mia à yí wé káamáa. A í wi à mi wíoka miten làa bïo á í bíaráa mu. ⁴Bún mia ká ínén lè ho Maseduana kèrètɛwa 6ueé dǎn mia ká mi ðín yí wíokaa miten ho cǎló mu bïo yi, á warén lé bïa há nǎyio ò dí 6a yïo yi, lé bïo wa láa mia. Í zǔ le minén á há nǎyio mún ñ dí. ⁵Lé bún nɔn á í leékaa le mu sǔaaní à í fio wàn zàwa mu à 6a dí í yahó buen mi cǎn, à 6uee loń le séení mu bïo, dén na mi dó mi jíní nɔn bïo yi. Ká í 6ueé dǎn ká mu yïo ló, á bún ñ zéení le mi héra mi yiwa wóráa mu ká kǐkǎa yí kera mu yi.

⁶Mi zǔń mu! Nùpue yí dù bïo na boo, ó o máa lá bïo na boo. Nùpue na dù mu bïo na boo, wón ñ lá mu bïo na boo. ⁷Mi na, à héha làa bïo wi mi ñ-kéní kéníwà sía yi. Mi yí wé mu làa yi véε, à kéń lè mu léε kǐkǎa mi wán. Lé bïo á yía wee na mu bïo lè le sí-wεε wón bïo sí le Dónbeení yi. ⁸Le Dónbeení dà à na bïo cèrèe mia á yòó puuní bïo mi màkóo wi yi, bèra a na ká mi yú há pǎnna búenbúen yi á yòó puunía, á mi ì dàń ñ wé bïo na se cèrèe làa bǔ. ⁹Mu ù kéń làa bïo mu túararáa le Dónbeení bíoní vǔahǔ yi: «O wee hén mí yi à hánáa 6a ñ-khenia, o wee wé mu tentemu fέεε.»* ¹⁰Yía wee na mu bè-dà 6a nùpua yi á wee há 6a làa bïo 6a à dí, á mún ñ na mu bè-dà minén yi. O o ò wé á mu ù jín á mí tentemu cǔnú wé è dé wán. ¹¹O o ò na bïo cèrèe mia bèra a na à minén 6èn hén mi yiwa

* **9:9** Mi loń Lení vǔahǔ (Psaumes) 112.9

à hãnáa ɓa nùpua. Mu ù wé á ɓa nùpua cèrèɛ á à dé le Dónbeenĩ b́arákà ɓio mi nɔn wɛn á wa nɔn ɓa yi ɓio yi. ¹² Le séení na mi wee wé yínɔ́n dèɛ na wee séení ho Zeruzalɛmu kèrètɛwa kuure ɓa màkóo ɓio yi mí dòn, le mún wee wé à ɓa wíoka wé dé le Dónbeenĩ b́arákà cèrèɛ. ¹³ Le séení na mi wee wé kà á à zéení le mi h́era mi yiwa. Mu bon, mi wee ɓio o *Krista b́in-tente ɓio, á bò le yi, á ɓa nùpua cèrèɛ wee dé ho cùkú le Dónbeenĩ yi mu ɓio yi. Ba mún wé è dé ho cùkú le yi ɓio mi h́eraráa mi yiwa á nɔn mi nii ɓio ɓarén lè ɓa nùpua ɓúenɓúen yi ɓio yi. ¹⁴ A ɓa wé è fio ò na mia à zéení le mí wa mia, lé ɓio le Dónbeenĩ wó mí sãamu làa mia yòo puunía. ¹⁵ Mi wa dé le Dónbeenĩ b́arákà mu bè-tente na ɓàn sii mía, na le wó nɔn wɛn ɓio yi.

10

O Poole wee ɓio mí tonkaró tonló ɓio

¹ Inén Poole í ɓɛere á wee fio mia, o *Krista wayiró là a sii na se pánká yi. Ba le ká í wi làa mia à í wé h́ezón, ká í khèra làa mia à í sii wé here. ² Ká í màhá wee fio mia le mi yí día le ká í khíi b́inía ɓuara mi cón à í yí mia zaráa. Ba nùpua ɓúi wi mi t́ahú á wee ɓio le í wee ɓua íten lòn nùpue na yí zú Dónbeenĩ. Bán sowaso á í ɓueé mí lè sòobéɛ á à na yi. ³ Mu bon, wa wi ho d́ímíná yi, ká há fio na wa wi yi á wa yí máa fi lè ho d́ímíná fio ɓio síi. ⁴ Há fio śia na wa wee firáa yínɔ́n ho d́ímíná fio śia. Bùeé! Warén fio śia lé le Dónbeenĩ na pánká wi fio śia. Há pánká wi à firáa há lùa na ɓa zúkúsa wee sà mítén yi. Wa wee ɓio ɓúe ɓa sabín-f́ūaalowa ɲúná. ⁵ Há yile-kora ɓúenɓúen na á ɓia wee yòoní mítén wee lá à d́in sánsáráa le Dónbeenĩ ɓio zúrló á wa

wee kánká kúia. Wa wee yèrémá ɓa nùpua hácírí à ɓa bè o Krista bióní yi. ⁶ Ká p̄ahũ na mi cèrɛɛ khíi zéeníá le mi bò a Krista bióní mu yi b̄io bon, á warén ñ bé b̄ia ká na yí bò le yi.

⁷ Minén wee loñ b̄io wee mi mí dòn. Hen ká a ɓúí b̄ia le mí b̄io s̄a a *Krista yi, ó o ko ò o z̄ún le ínén mún b̄io s̄a a Krista mu yi. ⁸ Hàrí ká í ka lè í dá khòníá íten ho pánká na ó o Núhũso n̄on wɛn b̄io yi, á ñiyio máa dí mi. Hón pánká so na ó o Núhũso n̄on wɛn, lé à wa séeníáa mí kuure, ká mu yínɔ́í mi yáaró b̄io yi. ⁹ Í yí wi à í kɛ́í lè í wi à í z̄ání mia lè í v̄onna na á í wee túa, ¹⁰ lé b̄io ɓa ɓúí le: «O Poole v̄onna bióní lée bióní na hereka làa bióní na wee vá. Ɛɛ ká a màhá wi làa wɛn ò o pánká máa kɛ́í, à bióní pánká máa kɛ́í.» ¹¹ B̄ia wee b̄io h̄s̄n bióní so z̄ún le b̄io wa wee túa h̄s̄ v̄onna yi à toní na ɓa yi lé b̄ún mí bæere wa à wéráa ká wa khíi ɓueé d̄s̄n ɓa. ¹² Ba ɓúí sòobáa wee wíoka mí yènnáa dàkhíina. Bán á warén so yáà à tà á à màní lè waten le? Ba wee wé mítén lòn m̄onz̄áníi s̄ia à m̄onz̄á lè mítén mí dòn. Ba hácírí so wi le?

¹³ Ká warén bán máa khòní waten máa dà máa khíí. Ho tonló na le Dónbeení dó wɛn lé h̄s̄n wa wee k̄aɓa yi. Lé b̄ún b̄io yi wa ɓuararáa mi c̄s̄n. ¹⁴ Wa yí dà b̄io le Dónbeení le wa wé wán. Mu bon, warén lé b̄ia nín-yání ɓuara mi c̄s̄n ɓueé buera le bín-tente na b̄io ciran o Krista. ¹⁵ Wa yí máa khòní waten ho tonló na á ɓa ɓúí sá b̄io yi. Wa láa mu yi le mi siadéró le Dónbeení yi wee dé wán ká mu wà, á warén tonló mún ñ va lè mí yahó làa sòobéɛ mi c̄s̄n, ká wa máa dà b̄io le Dónbeení le wa wé wán. ¹⁶ Ká mu wó làa b̄ún, á wa à dàñ ñ va lè wa yahó á vaá bue le Dónbeení bín-tente h̄s̄ k̄ana

na dà minén wán yi. Wa yí wi wa sá ho laho na 6a búí búakáa wee sá yi à khòoní waten ho tonló na 6a sá bïo yi.

¹⁷ «Yia le mí ì khòn, à wón khòn bïo ó o Nùhúso wó bïo yi.»* ¹⁸ Yia wee khòoní mítén yínǎn yia ó o Nùhúso tà bïo, mu lé yia ó o Nùhúso mí bεere wee khòoní.

11

O Poole lè 6a tonkarowà na bïo yi bon bïo

¹ I wi à mi tà à ì bío làa mia lòn khéero cùeée. Uuu! Mi tà mu yi. ² Mi bïo sí miì làa sòobéε fúaa ì yí wi ò o búí tǔii mia làa bïo le Dónbeení yí wi ò o búí tǔiináa mia bïo síi. Mu bon, ì bò mi fúamu nǎn báa nǐ-kéní yi. Wón báa so lé o *Krista. I wee zéení mia làa wo lòn hǐnzo-sínii na yí zǔ báa. ³ Εε ká bïo ó o háa khàráa o Εεve vǐinía, á ì zǎna à minén mún yilera hǐa lúnka à vǐ làa bún síi, à yí día miten naló lè mí cemu mi páaníló là a Krista bïo yi.* ⁴ Mu bon, ká a búí bueé wee bío Yeesu veere na warén yí bía bïo làa mia, tàá ká a búí bueé nǎn hácín-veere na wi mí dòn lè le Dónbeení Hácírí mia, tàá ká a búí bueé wee bue bín-tente veere na wi mí dòn làa dǐo warén buera nǎn mia, à bún mi dèení tà fùafùu.

⁵ A ìnén cǎn, á 6a nùpua mu na mi wee jǎká bïo le 6a lé o Yeesu tonkarowà binbirí, á yí po ìnén. ⁶ Nùhú sí á ì yí dàn bío lè 6arén bïo, ká mu bïo zǔrǐló á ì po 6a. Wa zéení mu làa mia wéréwéré hǎ pǎnna búenbúen lè mu bïo búenbúen yi.

⁷ Tàá bío á ì buera le Dónbeení bín-tente nǎn mia hǎ kǎamáa yi, á liinía ìten nǎn mia bèra a na à

* **10:17** Mi loí Zeremii vǔahú 9.23
búεenii vǔahú (Genèse) 3.1-6, 13

* **11:3** Mi loí Bïo jǔhú

minɛn júná hóoní, á ï so wó khon le? ⁸I tà á fó 6a kèrètɛwa kuio 6úi nɛi bɔ á sáráa ho tonló nɔn mia. ⁹Bɔ á ï fù wi mi cón á màkóo wi le séenii yi á ï bɔ yí wó Nún-sèró o 6úi wán. Wán zàwa kèrètɛwa na ló ho Maseduana yi lé bán 6uan bɔ á ï màkóo wi yi 6ueé nɔn miɩ. Ho pãahũ mu yi á ï bɔ yí wó Nún-sèró minɛn 6úi wán, á ï mún yí wi à ï bɔ wé sèró o 6úi wán mi tɩahũ. ¹⁰I dà à khòoní ïten bɩn bɔ yi, á nùpue na à hè mi ho Akayii kòhũ yi mu wéró yi wón mía. O *Krista na wi miɩ yèni yi á bɔ á ï wee bío kà lé ho tũíá poni. ¹¹Bɔ á ï bíá kà so wee zéení le ï yí wa mia le? Bùéé! Le Dónbeenĩ zũ le ï wa mia.

¹²Bɔ á ï bɔ lá yínɔn jún-sèró o 6úi wán, lé bɩn mu pá karáa, bèra à na à bíá le mí lé o Yeesu tonkarowà ká mu yí bon à yí bè bɩn yi khòonínáa miten le mi wee sá làa bɔ á warén wee sáráa.

¹³Ba nùpua mu yínɔn Krista tonkarowà, 6a lé 6a nĩ-khàwa, á wee wé míten lòn Krista tonkarowà.

¹⁴Mi yí le mu wé mia coon, lé bɔ á pãahũ 6úi ò o *Satãni mún yèrémá míten wé lòn Dónbeenĩ tonkaro na ló ho wáayi, à wé juiika lòn khoomu.

¹⁵A mi yí le bɔ ó o Satãni ton-sáwá bɔ na 6a wee yèrémá míten wé lòn ton-sáwá na téréenna wé mia coon. Mu vaa véenii á bɔ 6a wó sàánii á 6a so máa yí le?

Le lònbee na yú a Poole bɔ

¹⁶Le ï wíoka bío mu na mia: O 6úi yí leéka le ï wee khée. Εε ká mi wee leéka le ï wee khée, à mi na le nɛi miɩ le ï khòoní ïten làa bɔ mi lá à nanáa le o khéero yi. ¹⁷Bɔ á ï bío há laà na kà wán yínɔn bɔ ó o Núhũso wi à ï bíoráa, 6ùéé! Bɔ á ï wáa lan wee khòoní ïten kà, á ï wee bío lòn khéero. ¹⁸Yínɔn 6a nùpua cèrèε wáa wee khòoní míten ho ðimíná bɔ

dání yi le? Awa, á ìnén mún wáa à khòoní ìten. ¹⁹ Minén na lé mu bè-zūnminí b̀ansowà á wee tà b̃io ɓa khéerowà wee wé yi. ²⁰ Ba nùpua wee wé mia lè mí wobáaní, à wé h̃un mia, à wé ɲuaa mi b̃io, à wé ɲin mia, à wé fio mi sáarà, á mí wee día à b̃un búenb̃úen kúu mia. ²¹ Mu b̀an bíoró ɲiyio wi. Mi sáberé, warén s̃ia yí wó herera yí vaá ɓó b̃un yi. Εε ká í pá à bío lòn khéero ò lén. B̃io á b̃ia ká wee khòoní mítén b̃io yi, b̃un á ìnén mún dà à khòoní ìten b̃io yi. ²² Ba lé ɓa *Heberewa le? Awa, á ìnén mún lé o hebere ɲii. Ba ló a *Isirayεεle ɲipomu yi lée? A ìnén mún ló a ɲipomu yi. Ba ló a *Abarahaamu n̄nkāni yi lée? A ìnén mún lé o m̀onm̀aní. ²³ Ba lé o *Krista ton-sáwá lée? Í yàá à bío lè í ɲúh̃ú mía b̃in, ìnén lé o Krista ton-sá po ɓa. Í sá lò bon po ɓa, ɓa dó mi ho kàsó yi á po ɓarén, ɓa han mi po po ɓarén. Í zàanía í mukāní cúa c̀èr̀εε po ɓa. ²⁴ Ba *Zúífùwa han mi lè le làb̀àaní yimù cúa-b̀úarà-ɲun dà-kéní mía á d̃n h̃a zen cúa-h̀onú. ²⁵ Ba nùpua ṽuaana mi lè le b̃ini, á d̃n h̃a zen cúa-t̃in. Cúekúee ɓúí á ɓa lèekaa mi lè h̃a huua le mí ì ɓúe. Ho won-beeñí lú mu ɲumu yi làa mi d̃n h̃a zen cúa-t̃in. Cúekúee ɓúí á í wó le wizon-kùure lè mí t̃inàah̃ú mu ɲun-beeñí yi. ²⁶ P̀onna c̀èr̀εε ká í wi le v̄εñí yi á í lò bon b̃io c̀èr̀εε b̃io yi: H̃a muna ɓúí na sú cáa á í lò bon k̃aaló yi. Ba k̀nlowà, lè wàn s̃í nùpua, làa b̃ia yín̄n̄ wàn s̃í nùpua, bán búenb̃úen beéra í lò í v̄εñí yi. Í lò bon h̃a ló-beera yi, h̃a mana yi, mu ɲun-beeñí yi. Wàn zàwa na le mí lé ɓa k̀èr̀ὲt̃ewa à mu ɲ̀n̄n̄ yí bon bán mún beéra í lò. ²⁷ Í sá lò bon dàkh̃ína. H̃a p̀onna ɓúí á í c̃aana yí d̃ma, le h̃ini lè le ɲu-h̃aní beéra í lò. P̀onna

cèrèè à ì máa yí bǐo dí. Le tènǐ lè ho péerú mún beéra ì lò. ²⁸ Mu yàá pá yínǎn bǔn mí dòn. Bǐo á ì wee leéka bǐo há wízoní búenbúen mún wí bǐn: Ba kèrètíewa kuio búenbúen á ì yí wee dè bǐo yí. ²⁹ Hen ká a búí léé yídà, à ì lò wé be mu bǐo yí. Ká a búí wó bè-kohó à mu vá mǐi làa sòobéè.

³⁰ Ká ì ko à ì khòoní ìten, à ì wé mu ì yídàmu bǐo yí. ³¹ Le Dónbeení na lé wa Núhúso Yeesu bǎn Maá, dén na ko lè le búaaní féeè, á zū le ì yí máa fí sabéré. ³² Páahú na á ì bueé wi ho Damaasi lóhó yí, ó o Kuvεεεεε na wee sá a bée Aretaasi yèni yí le ba pe ho lóhó zūajíní búenbúen, à ba wǐi mi. ³³ Ká ba màhá can ho lío-beení lè há hǔni á ì zon yí á ba léé liinía lè ho soró món, lé bǔn fenía mi.†

12

Bǐo ó o Núhúso zéenia là a Poole

¹ Ì ko à ì khòoní ìten à mu nǎn núhú mía. Èé ká ì màhá à bío mu bè-sànkana na ó o Núhúso zéenia làa mi dǎní yí. ² Ì zū a kèrètíe búí. Le Dónbeení buan wo yòoraráa ho wáayi nún-tíahú mu wáa à yí lúlúio píru náa. O lá van ho wáayi binbirí léé, tàá há léé kònkórá nà a yí léé, bǔn á ì yí zū. Le Dónbeení lé dǐo zū mu. ³ Mu bon! Ì zū le le Dónbeení buan wo yòoraráa ho wáayi. Ká a lá van ho wáayi binbirí léé tàá há léé kònkórá nà a yí léé, bǔn á ì yí zū. Le Dónbeení lé dǐo zū mu. ⁴ Bǐo ó o vaá ná le Dónbeení cón ho wáayi mu yí á yí dà máa bío, á mu níi mún yí nǎn nùpue yí ò o bío mu. ⁵ Ì ì khòoní ìten bǐo wó a níi mu yí bǐo yí. Ká ìnén ì beree dǎní yí, á ì khòoní ìten ì yídàmu bǐo yí. ⁶ Ká ì yáá

† 11:33 Mí loí Bè-wénia vǔahú 9.25

pá lá wi à ì khòoní íten, se ì pá yínǎn khéero, lé bïo á ì ì mǐ ho tũíá poni. Èé ká ì màhá máa bío, ì yí wi à ɓa nùpua càtí mi à dà bïo á ì wee wé làa bïo á ì wee bío wán.

⁷ Mi yí mǎn le, ì lá dà à yòoní íten bǔn bè-beera so na le Dónbeení zéenia làa mi bǔn bío yi. Èé lé bǔn nǎn á le dó bïo búí mi na wee vá ì sǎnía yi. Le díá ó o *Satāni tonkaro wó mu làa mi, bèra a na à ì yí yòoní íten. ⁸ Ì flora a Nùhũso dǎn há zen cúa-tǐn le o véení ì lònbee mu. ⁹ O o bía nǎn mi: « ì sǎamu ù kǎna fo, lé bïo á ho pǎahũ na fo wee mi ú yídamu yi lé hón pǎahũ so yi á ì pǎnká ɓèn wíokaa wee mi yi». Awa, á mu sǎaaní à ì wé khòn bío á ì lé o yídà bío yi, bèra a na ò o *Krista pǎnká kɛn mi binbirí. ¹⁰ Lé bǔn bío yi, á ì sǐi wan bío á ì lé o yídà bío yi. O Krista bío yi hàrí ɓa wé là mi, à le lònbee yí mi, hàrí à ɓa wé jíní ì sǎnía, à ì hácírí yáa, á ì sǐi pá à wa. Lé bío ká ì lé o yídà pǎahũ na yi, à ì yí ho pǎnká hón pǎahũ so yi.

O Poole yilera lunkaa ho Korɛnte kèrètɛwa bío yi

¹¹ Ì bía lè ì jùhũ mía bǔn, èé ká lé minén nǎn á ì bíarǎa kà. Mu bon, minén lé ɓa lá ko à mi mǐ ho tũíá ì jii ɓa nùpua yahó. Hàrí ká ì yínǎn dèé á ɓa mí wee jǎká bío le ɓa lé ɓa tonkarowà binbirí á yí sǎaaní mi bío woon yi. ¹² Bío á ìnén lé o Yeesu tonkaro, á ì jà ì yi làa sòobéé, á le Dónbeení dǐn ì wán á wórǎa mu yéréké ɓiowa lè mí sǐiwà. ¹³ Lé mu yén á ì wó nǎn ɓa kèrètɛwa kuio na ká yi ká ì yí wó mu yí nǎn mia, ká mu yínǎn bío á ì yí díá á mi lá ì jún-sèró. Mi wǎa sén díá na mi bǔn bío yi.

¹⁴ Hen làa cǐnù ká ì ɓuen mi cǎn á bǔn wǎa à wé mu cúa-tǐn nii. Bǔn á ì mún máa bío le mi na bío

ɓúí mi. Minén mi bæere lé bɛa á ï wee cà, ï màkoo mia mi níi bɛo yi. Mu yínɔ́ ɓa zàwa wee bàrá mí níi bɛo ká là mìn nùwã, ká ɓa zàwa ɓàn nùwã lé bɛa wee bàrá mu ká làa ba. ¹⁵ Inén cón á ï níi bɛo búenbúen lá déró ho tonló yi mi bɛo yi á à wé sí mi. Ì yàá dà à na ï mukānì búenbúen mi bɛo yi. Bɛo á inén wa mia là ï sòobéɛ ɲún-sí lé bún wee lén mu ɓúí bɛo mi wa làa mi yi.

¹⁶ Mi tà à zūn le ï bɛo yí wó ɲún-sèró mi wán. Ba ɓúí wee bío le o Poole ɓèntín héra, o wee khà wɛn à fé níi bɛo. ¹⁷ Bɛa búenbúen na á ï tonkaa mi cón ó o ɓúí á ï so dín wán á tò mi wán le? ¹⁸ Ì hía flora a Tiite, ó o ɓuara mi cón, á wàn za nì-kéní ɓúí na mi zū á bò làa wo. O Tiite mu so ɓueé khà mia fó bɛo ɓúí le? Inén làa wo so yí wó yilera dà-kéní á yí sáráa le? Le dānì na wa lá so yínɔ́ dà-kéní le?

¹⁹ Bɛo wa bía ho vūahú yi ɓueé ɓó hen, ɲún-sí mi wee leéka le wa wee bío sí waten yi. Ɛ ká ɓùéé. Wa bía mu le Dónbeenì yahó wa páaníló là a *Krista bɛo yi. Wàn zàwa là wàn hínni na á ï wa làa sòobéɛ, wa wee bío bún búenbúen bèra a na mi ɲàa va là mí yahó le Dónbeenì wòhú wán. ²⁰ Ì zāna à ï ɓuee yí mia ká mi yí ka làa bɛo á ï wee leéka, ká inén ɓèn yí ka làa bɛo á minén wee leéka. Ì zāna le ɲún-sí á ï ɓueé yí mia ká mi wi hā fio yi, á wee dí le yandee làa mín, á sía wee cǐ mín yi, á wee penka làa mín ká mi ì là mín, á wee ɲùu mín ká mi ì yòoní miten, á yú bɛo na à mi wé. ²¹ Ì zāna le ká ï ɓuara mi cón, à wàn Dónbeenì día à hā nɛyio dí mi mi bɛo yi. Ì zāna à ï ɓuee mi mia à wá mi bɛo yi, lé bɛo á bɛa fù wi mu bè-kora wéró yi á yí yèrèmaa mí yilera là mí wárá, á pá wi ho hā-fénló là ho bá-fénló là mí síiwà wéró yi. Ì zāna à ï ɓuee yí ɓa ká ɓa pá wee wé mu bɛo na

yí se lè mí síwà búenbúen.

13

O Poole mǎndén zéeni là a tɛ̀nti bǐo

¹ Bǐo á ĩ búen mi cǎn kà á wǎa à wé ĩ búenlò cúatǐn níi. Mu túara kà síi: «Mu bǐo búenbúen á wa à lén yǐo ɓa sɛ́rása nùwǎ jun tàá nùwǎ tǐn bè-bionii wán.»* ² Mu cúa-jun níi na á ĩ ɓuara mi cǎn, á ĩ ñà ɓia wee wé mu bè-kora làa ɓia ká búenbúen zeñ wán. Bǐo á ĩ wǎa khèra làa mia bǐo kà wán, á ĩ wíokaa wee ñǐ mi zeñ wán le ká ĩ khii ɓínía ɓuara á ñii woon níi máa lé ho béró yi. ³ Mi wi à mi zǔn wéréwéré le o *Krista wee ðin ínén wán à bíoráa. Awa! Á mi zǔn mu le o Krista yínǎn yí dà mi tǐahǔ. ĩ wee ñǐ mi zeñ wán, o ò zéeni mí pánká làa mia. ⁴ O ɓúɛrò ho *kùrùwá wán ó o zéenia le mí lé o yídà ɓun bon, ká há laà na kà wán ó o yǐo wi lua le Dónbeenǐ pánká yi. Warén páaníló làa wo bǐo yi á wa mún lé ɓa yídàwa ɓun bon. Ɛ́ ká wa màhá wee ñǐ mi zeñ wán: Le Dónbeenǐ pánká yi á warén làa wo yǐo á à wé lua mi tǐahǔ!

⁵ Mi loñ miten à dándá miten miten, à zǔn le mi dó mi sía o Yeesu Krista yi. Mi so yí zǔ le o wi mia le? Nún-sí á mi loñna miten mǎn à mi yí ka làa ɓun! ⁶ Ɛ́ ká ĩ láa mu yi le mi zǔ le warén bán zéenia le wa dó wa sía wo yi. ⁷ Wa wee fio le Dónbeenǐ yi bèra a na à mi wé yí wé mu bè-kora. Ɛ́ ká wa màhá yí máa wé mu à zéenína le warén á sée wi yi. Wa wee wé mu bèra a na à mi wé wé ho tǔiá poni bǐo mí dòn, hàrí ká wa bǐo búenbúen ka lè mu ñii yí sú. ⁸ Wa yí dà máa kán ho tǔiá poni, bǐo bon ɓun

* **13:1** Mi loñ Làndá zéenílò vǔahǔ (Deutéronome) 19.15

mí dòn lé bïo wa dà wee wé. ⁹ Mu bon, wa wee zãmaka bïo á warén lé ɓa yídàwa, à minén pànká wi bïo yi. Bïo wa wee cà wa fióró yi lé à mi wé ɓa nùpua na á wékheró bïo yí máa mĩ léé yi. ¹⁰ Bïo nɔn á ï fèra wee túaráa ho vūahú mu ù na mia léé bèra a na ká ï khíi ɓueé dɔn mia à ï yí ðin ho pànká na ó o Núhúso nɔn miĩ wán à zaráa làa mia. Mu bon, le Dónbeenĩ yí nɔn ho miĩ à ï yáa mia, ká léé bèra a na à ï séení mia à mi sɔadéro le yi va làa yahó.

¹¹ Wàn zàwa lè wàn hĩnni, mi le mi sɔa wa, à sɔadéro le Dónbeenĩ yi va làa yahó. Mi wé hení mín sɔa à ɲi-cúa wé dà-kéní à keń mín wán làa héerà. A le Dónbeenĩ na wa wɛn á wee na ho héerà ɓa nùpua yi á à keń làa mia.

¹² Mi tɛení mín yi sese lòn nu zàwa. Bĩa bïo sã le Dónbeenĩ yi hen ɓúenɓúen wee tɛení mia. ¹³ Le wa Núhúso Yeesu *Krista sãamu, lè le Dónbeenĩ waminĩ, lè le Dónbeenĩ Hácírí páaníló làa wɛn, à keń lè mi ɓúenɓúen.

Dónbeenì páaní fīnle vūahũ
New Testament in Buamu (UV:box:Buamu)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Buamu

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Buamu

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22
